

ע"פ 3641/14 - מדינת ישראל נגד באסם חסונה

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 3641/14

לפני: כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט נ' סולברג

המערערת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: באסם חסונה

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת
מיום 12.05.2014 בת.פ. 42435-08-13 שניתן על ידי
כבוד השופטת י' שיטרית

תאריך הישיבה: כ' בסיון התשע"ד (18.6.2014)

בשם המערערת: עו"ד קרן רוט

בשם המשיב: עו"ד ראיד זועבי

פסק-דין

השופטת א' חיות:

ערעור על קולת העונש שגזר בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופטת י' שטרית) על המשיב.

1. המשיב הודה והורשע בכך שביום 22.8.2013 בשעה 13:00 או בסמוך לכך נהג ברחובות העיר נצרת למרות שבאותה עת היה פסול מלהחזיק ברישיון נהיגה. שוטר ושוטרת שערכו סיור בניידת משטרה הבחינו במשיב, נסעו אחריו וקראו לו לעצור את הרכב אך הוא לא נשמע להוראות השוטרים, האיץ את מהירות נסיעתו וחצה צומת באור אדום. השוטרים רדפו אחרי רכב המשיב, נצמדו אליו מצידו השמאלי והשוטרת סימנה לו לעצור. המשיב סימן לשוטרים שבכוונתו לעשות כן, החל להאט את מהירות נסיעתו ופנה ימינה לאזור התעשייה של נצרת, אולם אז האיץ והסיט את ההגה שמאלה, פגע בניידת המשטרה בעוצמה רבה וגרם נזק לחלקה הקדמי. המשיב המשיך בנהיגה פראית, פגע ברכב חונה, עלה על מדרכות, נסע בניגוד לכיוון התנועה, עקף כלי רכב בצורה מסוכנת וגרם לכלי רכב אחרים לסטות מנתיב נסיעתם. במהלך נסיעתו אף נגרם לרכב המשיב תקר בגלגל הימני אך הוא המשיך בנסיעה ונכנס לכפר איכסאל תוך שהוא מסכן בנהיגתו כלי רכב והולכי רגל במקום. מחשש לפגיעה בעוברי אורח ירה השוטר באוויר ולכיוון גלגלי הרכב. גם אז לא עצר המשיב את הרכב עד שנחסם לבסוף על ידי סוכת אבלים אליה הגיע. באותו שלב משביקש השוטר לעצור את המשיב ולאזוק אותו הוא החל להשתולל, התנגד למעצר וניסה להימלט רגלית, לבסוף ולאחר מאבק ושימוש בגז פלפל הצליח השוטר לאזוק את המשיב ולעצרו.

בגין האירועים שתוארו לעיל יוחסו למשיב העבירות הבאות: סיכון חיי אנשים במזיד בנתיב תחבורה, לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); חבלה במזיד לפי סעיף 413 לחוק העונשין; הפרעה לשוטר במילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק העונשין ועבירה של נהיגה בזמן פסילה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש].

2. המשיב כפר תחילה באישומים שיוחסו לו בכתב האישום המקורי, אולם חזר בו מכפירתו במסגרת הסדר טיעון שנערך בין הצדדים, לפיו הודה כאמור בעובדות כתב האישום המתוקן והורשע ביום 15.1.2014, על פי הודאתו, בעבירות שיוחסו לו. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש, אולם הוסכם בין הצדדים כי בטרם יישמעו הטיעונים לעונש יתקבל תסקיר מאת שירות המבחן. שירות המבחן למבוגרים במחוז חיפה והצפון הגיש לבית המשפט ביום 20.3.2014 את התסקיר בעניינו של המשיב. להערכת שירות המבחן התנהגותו של המשיב בזמן האירועים מושא כתב האישום נבעה, בין היתר, מיכולת נמוכה להפעלת שיקול דעת ומתוך תחושות חרדה. שירות המבחן סבר עוד כי מעצרו של המשיב מהווה גבול מרתיע המבהיר לו את הפסול בהתנהגותו ואת ההשלכות של מעשיו על משפחתו הגרעינית וציין כי המשיב היה בעבר בקשר טיפולי במסגרת שירות המבחן אולם טיפול זה לא הניב תוצאות והמשיב שב לבצע עבירות פליליות. שירות המבחן אף התרשם מקיומה של מסוכנות בינונית להישנות מעורבות פלילית של המשיב על רקע קשייו האישיים. עם זאת המליץ שירות המבחן להסתפק במעצרו הממושך של המשיב, שנעצר ביום 22.8.2013, ועל הפעלת עונש המאסר התלוי ועומד נגדו בגין הרשעה קודמת בחופף לתקופת מעצרו.

3. בפתח גזר דינו, שניתן ביום 12.5.2014, סקר בית המשפט המחוזי את האמור בתסקיר שירות המבחן וציין כי לחובת המשיב הרשעות קודמות בגין החזקת סמים, החזקת נשק, החזקת נכס החשוד כגנוב ופירוק חלקים מרכב וכן עבר תעבורתי וכי בשנת 2007 הוא אף נדון לעבודות שירות בשל נהיגה בזמן פסילה ורישיון נהיגה שפקע. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם הענישה ההולם לעבירות שביצע המשיב נע בין שמונה חודשים לשלושים חודשי מאסר וקנס הנע בין 2000 ל-12,000 ש"ח והדגיש את הסיכון הרב שנשקף לחיי אדם מהתנהגותו של המשיב שנמלט מהשוטרים תוך שהוא מסכן באופן ממשי את הציבור, פגע בניידת משטרה, השתולל ואף נאבק עם השוטר שניסה לאזוק אותו. אשר לנסיבותיו האישיות ציין בית המשפט המחוזי כי מדובר בעבריין רצידיביסט הפוגע פעם אחר פעם בציבור והפנה לתסקיר

של שירות המבחן שם צוין, כאמור, כי נשקפת ממנו מסוכנות בינונית להישנות מעשים פליליים וכי הוא נכשל בעבר בהליך הטיפול. עם זאת, ציין בית המשפט כי יש לקחת בחשבון את הודאתו של המשיב, את לקיחת האחריות ואת נסיבותיו האישיות והמשפחתיות אשר פורטו בתסקיר שירות המבחן וכן את החרטה והצער שהביע על מעשיו. עוד נקבע, כי המשיב היה נתון במעצר תקופה ניכרת וכי הוא לא ריצה בעבר עונש של מאסר בפועל וגם שיקולים אלה ראוי כי ילקחו בחשבון. אשר על כן ובשים לב לכך שעונש המאסר המותנה שהיה תלוי ועומד נגדו אינו רלבנטי להרשעותיו במקרה דנן, גזר עליו בית המשפט המחוזי חמישה עשר חודשי מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו; שנים עשר חודשי מאסר על תנאי כי לא יעבור במשך שלוש שנים עבירת אלימות מסוג פשע או כל עבירה כלפי עובד ציבור מסוג פשע או עבירה של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה; שישה חודשי מאסר על תנאי כי לא יעבור במשך שלוש שנים על עבירת אלימות מסוג עוון לרבות איום או כל עבירה כלפי עובד ציבור מסוג עוון או עבירה של נהיגה בזמן פסילה. כמו כן הוטל על המשיב לשלם קנס בסך שמונת אלפים ש"ח או שישים ימי מאסר אם לא ישולם הקנס.

מכאן הערעור שבפנינו.

טענות הצדדים

4. המדינה טוענת כי העונש שנגזר על המשיב אינו הולם את חומרת מעשיו ואת מידת אשמו וסוטה סטייה ניכרת מרמת הענישה הנהוגה והראויה במקרים אלה. המדינה גורסת כי בית המשפט המחוזי לא ייחס משקל מתאים לנסיבות ביצוע העבירה וכי החומרה היתרה הגלומה בהתנהגותו של המשיב נובעת מכך שהמשיך בנהיגתו הפרועה גם לאחר שפגע בניידת המשטרה וחרף הירי שביצע השוטר. המדינה מוסיפה כי בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שאינו מבטא באופן ראוי ומספק את האינטרס הציבורי שבענישה מחמירה בעבירות בהן הורשע המשיב. לשיטת המדינה עברו הפלילי והתעבורתי של המשיב בצירוף כישלונו להשתקם בעבר, מעידים על דפוס התנהגות המחייב מתן משקל משמעותי להגנה על שלום הציבור ולהרתעת הפרט, תוך השתתת תקופת מאסר משמעותית אשר תרתיע את המשיב מביצוע עבירות נוספות ותגן על הציבור מפניו. בנסיבות העניין, כך נטען, לא היה מקום לראות בקשיים שחוו הוא ומשפחתו בתקופת המעצר ואף לא בחרטה שהביע, עילה להקלה משמעותית בעונשו. כמו כן, עתרה המדינה בהודעת הערעור לפסילת רישיונו של המשיב, אף שהדבר לא התבקש בבית המשפט המחוזי, אך במהלך הדיון בערעור ונוכח הערותינו חזרה בה מבקשה זו.

5. המשיב טוען מנגד כי העונש שנגזר עליו תואם את רמת הענישה המקובלת ואינו נופל בגדר המקרים החריגים בהם תתערב ערכאת הערעור בעונש שנגזר על ידי הערכאה הדיונית. המשיב מוסיף וטוען עוד כי נוכח החרטה העמוקה שהביע לא ניתן לייחס לו זלזול בחיי אדם, בחוק ובמשרתי הציבור וכי התנהגותו במהלך המרדף נבעה מפחד, שכן נהג ללא רישיון נהיגה ולגישתו, חלק מהתנהגותו יש לייחס לאופן שבו פעלו השוטרים שירו לעבר מכוניתו. המשיב סבור עוד כי אין להחמיר בעונשו נוכח העובדה שמדובר במאסרו הראשון ומשום שעברו הפלילי אינו חמור.

דיון והכרעה

6. דין הערעור להתקבל.

אין צורך להכביר מילים על חומרת מעשיו של המשיב ועל הסיכון הנשקף מהם לחיי אדם ולשלום הציבור. המשיב נסע בפראות על פני קילומטרים רבים כשהוא פסול מלהחזיק ברישיון נהיגה, לא שעה להוראות השוטרים שדלקו אחריו, פגע בניידת משטרה, והמשיך בנסיעה גם לאחר הירי שבוצע לעבר הרכב ומשנחסמה דרכו לבסוף התנגד באלימות למעצרו. התנהגותו זו מעידה על זלזול בוטה בחוק וברשויות האכיפה (השוו: ע"פ 285/13 מוסטפא נ' מדינת ישראל (28.10.2013) (להלן: עניין מוסטפא)). בית משפט זה עמד לא אחת על כך שאין להשלים עם תופעות של נהיגה פראית ובריונית במהלך מרדפים עם המשטרה ועל הצורך בהחמרת הענישה שיש להטיל על מי המורשע בעבירות מסוג זה. עמד על כך השופט א' לוי באומרו:

"חברה מתוקנת אינה יכולה להשלים ואסור לה להשלים עם בריונות ופריקת עול מסוג זה, ומקל וחומר שאין להשלים עם כך כאשר מדובר בתופעה שרבים חוטאים בה, והמתרחשת כמעשה של יום יום באזור הנגב. את התופעה החמורה הזו יש למגר כדי להבטיח את שלום הציבור, וגם כדי לאפשר לאנשי החוק למלא את תפקידם ללא מורא. תרומתם של בתי המשפט למאמץ שנועד להשיג מטרה זו צריכה לקבל ביטוי ברמת הענישה הנקוטה..." (ע"פ 2410/04 מדינת ישראל נ' אבולקיעאן (11.11.2004) (להלן: עניין אבולקיעאן)).

בעניין אבולקיעאן נקבע רף ענישה של ארבע שנות מאסר לעבירות אלו ומשהתופעה אותה הוקיע השופט לוי התפשטה מאזור הנגב גם לאזורים אחרים ברחבי הארץ שב בית משפט זה והדגיש כי: "הלכת אלקיעאן עומדת איתן על רגליה גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין, ואמורה להנחות אותנו במקרים כגון דא בקביעת מתחם הענישה" (עניין מוסטפא, פסקה 4 לפסק דינו של כב' השופט י' עמית; ראו גם: ע"פ 217/04 אלקורעאן נ' מדינת ישראל (29.6.2005); ע"פ 1214/08 אלעסם נ' מדינת ישראל (15.12.2008); ע"פ 9750/09 לייפקו נ' מדינת ישראל (6.10.2010) (להלן: עניין לייפקו); ע"פ 2688/13 אלאטרש נ' מדינת ישראל (29.9.2013); ע"פ 5619/13 מסרואה נ' מדינת ישראל (18.5.2014)). בנסיבותיו החמורות של המקרה דנן ובהינתן מדיניות הענישה הנוהגת, צודקת המדינה בטענתה כי מתחם הענישה שאותו קבע בית המשפט המחוזי איננו הולם ויש להתערב בו ואנו סבורים כי יש להעמידו על טווח הנע בין עשרים ושניים לארבעים ושמונה חודשי מאסר בפועל. אשר לקביעת עונשו של המשיב בתוך מתחם זה. נסיבותיו האישיות של המשיב במקרה דנן אינן מעלות טעם להקל משמעותית בעונשו. אין המדובר בהסתבכות הראשונה עם החוק ומדובר במי שלחובתו הרשעות פליליות, בין היתר, בתחום הסמים הנשק והרכוש, וכן עשרים ותשע הרשעות בתחום התעבורתי. עברו זה בצירוף הערכתו השלילית של שירות המבחן בדבר המסוכנות הנשקפת ממנו והחשש כי ישוב לבצע עבירות פליליות, כל אלה מובילים אל המסקנה כי העונש שיש לגזור על המשיב בתוך המתחם שקבענו אינו צריך להימצא בקצה הנמוך של אותו המתחם. עם זאת יש ליתן משקל מסויים לקולה להודאתו של המשיב, לעובדה שזהו מאסרו הראשון מאחורי סורג ובריח וכן לנסיבות המשפחתיות שפורטו בתסקיר. לכל אלה יש להוסיף את העובדה שערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את הדין עם נידונים גם כאשר מתקבל על ידה ערעור על קולת העונש.

7. אשר על כן החלטנו לקבל את הערעור ולהוסיף לתקופת מאסרו של המשיב עשרה חודשים באופן המעמיד את עונש המאסר בפועל על עשרים וחמישה חודשי מאסר. יתר חלקי גזר הדין יעמדו בעינם.

ניתן היום, ד' בתמוז התשע"ד (2.7.2014).

שופט

שופט

שופט
